

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

МАТЕРІАЛИ

X Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та менеджменту
соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету Ушинського

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2022

УДК: 37+316.61

О72 Освіта та соціалізація особистості // X Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 22-23 квітня 2022 р.) 92 с.

Рецензенти:

Попков Василь Васильович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Халапсис Олексій Владиславович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» присвячено 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету Ушинського і вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30 червня 2022 року)

«Освіта та соціалізація особистості»

22-23 квітня 2022 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

1. Дистервег А. Избранные педагогические сочинения. Москва: Учпедгиз, 1956. 374 с.
2. Борінштейн Є.Р. Особливості соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства: Монографія. Одеса: Астропринт, 2006. 400 с.
3. Богомаз К. Ю., Конох М. С., Кравцов Ю. С., Сорокіна Л. М., Торохтій Ю.З. Соціологія особистісної ідентичності в просторі права: монографія. Дніпродзержинський держ. технічний ун-т. Дніпродзержинськ: [ДДТУ], 2009. 184 с.

Бондарчук Вікторія Василівна – студентка II року навчання ОПП Початкова освіта (Психологія) за першим (бакалаврським) рівнем факультету початкового навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Науковий керівник – **Самчук Лариса Сергіївна** – кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

РОЗВИТОК ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Питання розвитку мислення учнів завжди перебувало в центрі уваги філософів, психологів і педагогів. Адже мислення є найвищим ступенем пізнання людиною дійсності. Вирішуючи розумові та життєві задачі, людина міркує, робить висновки і тим самим пізнає сутність речей і явищ [2].

Логічним мисленням є здатність мислити точно й послідовно, не допускаючи протиріч в своїх міркуваннях, та вміння викривати логічні помилки.

Протягом останніх років педагоги часто говорять про розвиток логічного мислення. Вони неодноразово стверджували, що розвиток у дітей логічного мислення – це одна з важливих задач початкового навчання. Адже вміння мислити логічно і зіставляти судження за визначеними правилами – це необхідна умова успішного засвоєння навчального матеріалу. Для цього видаються нові підручники та готуються завдання на розвиток логіки.

Вміти логічно мислити – це здатність виконувати певні дії в різних умовах. Особливістю логічних умінь є те, що учень повинен не тільки аналізувати, синтезувати, порівнювати та узагальнювати, а й мислити, робити висновки та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між фактами, процесами, явищами, погоджуючи їх із законами логіки [1].

Правильно підібрані і добре організовані ігри, логічні задачі, вправи для розвитку уваги, пам'яті, уваги сприяють усесторонньому, гармонійному

розвитку школярів, допомагають виробити необхідні в житті і навчанні корисні навички і якості.

Логічне мислення дитини в тій чи іншій мірі розвиває кожен загальноосвітній предмет, що викладається в початковій школі. Однак математика серед інших предметів займає особливе місце.

В будь-яких завданнях з математики закладені великі можливості для розвитку логічного мислення.

Ще Василь Сухомлинський писав: «Рішення будь-якої задачі з математики – це, перш за все, ланцюг міркувань. Обчислення, перетворення, побудови, якими так часто доводиться користуватися для вирішення завдань, неможливі без логічних міркувань: вони прямують міркуваннями» [3, 486]. Тому, в математиці неможливо обійтися без логіки. А для успішного вивчення математики треба вчитися правильно міркувати.

Логічні вправи суттєво допомагають вчителю розвинути в учнів усі мисленнєві операції та пошуково-перетворювальний стиль мислення. «Діти, які вивчають логіку, відрізняються від своїх однолітків глибшим розумовим розвитком, культурою мовлення – висловлюють думку мовними засобами чітко, точно, послідовно і переконливо, у них сформовані такі якості мислення, як самостійність, глибина думки, критичність, гнучкість, допитливість» [2].

Тому нестандартні логічні завдання – є відмінним інструментом для розвитку правильного міркування, творчих здібностей та уміння критично і логічно мислити.

Специфікою такого освітнього предмету як математика, є створення найбільш широких можливостей для формування не тільки практичних, а й інтелектуальних умінь учнів [1].

На уроках математики можна практикувати різні прийоми, для формування у дітей критичного, логічного та творчого мислення. Найбільший ефект досягається в результаті застосування різних форм роботи над завданнями.

Дуже цікавим і корисним лайфхаком є створення з простих завдань більш складніших. Також можна використовувати на уроці цікаві задачі, числові та геометричні головоломки, математичні ребуси, кросворди та різні інтерактивні вправи. Це буде сприяти більш високому рівню засвоєння матеріалу учнями. Під час проведення таких уроків учні будуть більш зацікавлені, активні. Завдяки цьому працювати вони будуть із задоволенням. Якщо на уроках математики систематично використовувати спеціальні завдання, які спрямовані на розвиток логічного мислення, то це допоможе розширити математичні здібності учнів, що дозволить їм активніше використовувати математичні знання в повсякденному житті. У практиці навчання школярів неможна захоплюватися виконанням дій по готовому зразку. Адже так дитині не потрібно буде думати, аналізувати та зіставляти. Це вже буде механічне запам'ятовування. Іноді буває так, що учням пропонують завдання тільки тренувального характеру. Дають певну кількість однотипних завдань, учень виконує їх, але при цьому у нього затримується розвиток пізнавальної активності та мислення.

Треба надавати увагу розвитку нестандартного мислення дітей, давати можливість одну і ту ж задачу розв'язати різними способами, оцінити і вибрати раціональний. Така робота створить максимальні умови для самореалізації, також вона сприяє розвитку творчості учнів і дає відмінну математичну освіту.

Зрозуміло, що вчитель повинен на кожний урок готувати своїм вихованцям щось неординарне та цікаве, аби дати можливість дітям поміркувати, і якщо не вдалося знайти правильне рішення в класі, то подумати вдома.

Також можна використовувати розвиваючі логіко-математичні ігри, які допоможуть учням підвищити рівень логічного мислення на уроках математики. При регулярному проведенні ігор та вправ на розвиток логічного мислення, при активній участі дітей на уроках, можливо досягти динаміки в рівні логічного мислення. Логічне мислення молодших школярів ґрунтується на рішенні нестандартних та логічних завдань. Адже такі завдання є прекрасним засобом розвитку мислення. Вони розвивають вміння міркувати, виводити одне з іншого та підвищують активність думки.

Отже, найважливішим завданням математичної освіти є озброєння учнів загальними прийомами мислення, просторової уяви, розвиток здібності розуміти сенс поставленого завдання, вміння логічно розмірковувати, засвоїти навички алгоритмічного мислення. Адже кожному важливо навчитися міркувати, аналізувати, чітко висловлювати свої погляди, а також розвивати уяву та інтуїцію.

Ігри, завдання, задачі та вправи на розвиток логічного мислення на уроках математики допоможуть розвитку творчих здібностей дітей, розвитку швидкості та емоційності сприйняття, а також вони поліпшують мимовільну пам'ять та активізують увагу учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Літвінчук Л. Б. Розвиток логічного мислення молодших школярів на уроках математики. URL: <https://naurok.com.ua/rozvitok-logichnogo-mislennya-u-molodshih-shkolyariv-na-urokah-matematiki-96405.html> (дата звернення: 02.04.2022).
2. Степаненко І. Особливості розвитку логічного мислення в процесі вивчення курсу математики початкової школи. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/772> (дата звернення: 01.04.2022).
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: В 5-ти т., Київ : Радянська школа, 1976. 670 с.
4. Яковенко Т. В. Формування ключових компетентностей на уроках математики. URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-na-urokah-matematiki-osnovna-shkola-27697.html> (дата звернення: 03.04.2022).

Бикова Ірина Олександрівна – студентка I року навчання ОПП Спеціальна освіта (Логопедія) за другим (магістерським) рівнем медичного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Науковий керівник – **Самчук Лариса Сергіївна** – кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

УМОВИ УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Останніми роками в Україні, на превеликий жаль, спостерігається тенденція до зростання кількості дітей з обмеженнями психофізичного розвитку. Тому серед найважливіших завдань державної політики є реалізація прав щодо освіти дітей з особливими потребами. Одним із найкращих варіантів здобуття освіти з порушеннями психофізичного розвитку є інклюзивне навчання, яке нині широко впроваджується в Україні. Тому пошук підходів та умов щодо розвитку інклюзивної освіти є важливим державним питанням.

Уперше термін «інклюзивна освіта» був використаний у Саламанській декларації, що була прийнята на Всесвітній конференції у 1994 році за підтримки ЮНЕСКО, де було вказано про необхідність здійснення освітніх реформ у напрямку інклюзії та забезпечення освітою всіх, без виключення дітей, незважаючи на їх індивідуальні відмінності [5].

Інклюзивна освіта дозволяє залучити всіх дітей до процесу навчання, до культурного та суспільного життя, визнає їхню рівну цінність для суспільства, сприяє соціалізації, зменшенню ізольованості дітей з особливими освітніми потребами шляхом адаптації змісту освіти й умов навчання [4, с. 17].

В основі інклюзії лежить інтеграція. Так, після закінчення навчання у школі учень з особливостями психофізичного розвитку повинен максимально можливо інтегруватися в суспільство, будучи його повноправним громадянином, готовим до самостійної, продуктивної життєдіяльності та до взаємодії з іншими членами соціуму.

Нідерландський дослідник К. Рейсвейк вважав, що інклюзивна освіта сприятиме:

- розвитку здібностей дитини;
- визнанню того, що нормальний розвиток не є загальноприйнятою «нормою»;
- задоволенню особливих потреб;
- створенню системи підтримки;
- функціональному підходу до лікування та навчання [2, с. 44].

Аналіз наукової літератури дозволив нам визначити такі основні переваги інклюзивної освіти:

1. Спілкування з однолітками сприятливо впливає на когнітивний, фізичний, мовний, соціальний та емоційний розвиток дітей із особливими потребами. У свою чергу, діти з нормальним рівнем розвитку вчаться